

KAMRAN İMANOV

**ÖZ-ÖZÜNÜ TƏKZİB EDƏN
«ERMƏNİÇİLİYİN MÜƏLLİF
HÜQUQU»**

Bakı – 2016

Kamran İmanov

Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyinin sədri

“Öz-özünü təkzib edən “erməniçiliyin müəllif hüququ”.
Bakı, 2016

Bu kitabça Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyinin sədri Kamran İmanovun 21 aprel 2015-ci il tarixində Müəllif Hüquqları Agentliyinin keçirdiyi 23 aprel – Ümumdünya kitab və müəlliflik hüququ gününə həsr olunmuş “Müəllif və riyakarlıq, kitab və yalan (erməni tarixi saxtakarlıq silsiləsindən)” mövzusunda konfransda etdiyi “Öz-özünü təkzib edən “erməniçiliyin müəllif hüququ” adlı prezentasiya əsasında hazırlanmışdır.

© Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyi
2016

Mündəricat

Giriş	5
I hissə. «Əcdad» axtarışları və saxtalaşdırmaları (İncil fırlıdaqları)	7
II hissə. «Tarixi vətən» axtarışları və saxtalaşmaları	13

GİRİŞ

1. **Erməni kilsəsi, erməniçilik və muzzdu xristian tarixçilərin günümüzə qədər saysız kitablarda «əcdad» və «vətən» axtarırları.**

Hər bir xalq öz tarixinə malikdir, hətta inandığı cəfəngiyyat, əfsanəvi uydurma və mifologiyaya əsaslanan halda, lakin bir şərtlə ki, bu tarix başqa xalqların qədim keçmişinə yırtıcı yanaşmasın, onu təhrif edib qidalanmasın, qarət edib saxtalaşdırməsın. Əks halda belə tarixi qələmə alan

müəllifin riyakarlığı kitabın yalan mənbəyinə çevrilməsidir.

2. **1500 illik Kilikiya kilsəsi yazılarından başlayaraq erməni tarixi uydurmalarının «qızıl dövrü» - 1717-ci ildə Venetsiyada Müqəddəs Lazar katolik monastırının mxtaristlər tərəfindən əldə edilməsindən («Bazmaveb» = «Çoxdilli jurnal»ın dərc edilməsi) və 1811-ci ildə Vyanada 2-ci mərkəzin təşkilindən («Xandes Amsosiya» jurnalı) başlanır.**

Bununla, kilsə sifarişi ilə kilsə keşişlərinin uydurma tarixi kitablarının nəşri, digər xalqların qədim incilərinin redaktəsi, tarixi saxtalaşdıran məqalələrin qələmə alınması sürətlənir.

Nəticədə: Xay Erməniyə, Xayastan – Armeniyaya çevrilir, «Böyük Armeniya» xülyası yaranır, çağdaş erməni xalqının «baba evi – ata yurdu» türk özülü üzərində «inşa» edilir.

Misallar:

- a) «Böyük Armeniya» fırıladağında M.Xorenski yazdığı kimi rəvayət çarlarından Artaşes adlısının birisi «Atropatena əsilzadəsi, Mar-Maday nəsilisi, digəri – parf-sak türk soyköklü idilər». Lakin bir qərb alimi ermənilərdən soruşmur ki, nə cür türk əsilli şəxsləri, M.Xorenski özünü təkzib edərək, erməni çarları sırasına daxil edib.
- b) «Erməni xalqının tarix»ini yazan muzdlu müəllif Morqan deyir: «... «Böyük Armeniya» ilə əlaqədar bircə kitab belə xatırlamıram».
- c) II Tiqranın şəxsində yazılan «Böyük Armeniya» əsərinin muzdlu müəllifi Mommsen dolaşığa düşərək, həmin etirafla çıxış edir.

Bu da

«öz-özünü təkzib edən erməniçilik müəllif hüququnun nümunələridir»

3. **Prezident İlham Əlievin Novruz bayramı münasibətilə ümumxalq şənliyindəki nitqindən sözlər yerinə düşərdi: «Əfsuslar olsun ki, bu gün dünyada beynəlxalq hüquq yox, riyakarlıq, ikili standartlar, ayrışçılıq, irqçilik, islamofobiya, ksenofobiya hökm sürür».**
4. **Erməni tarixi mifologiya XIX əsrin axırından başlayaraq XX əsrin sonlarına qədər 4 saxtalaşdırma mərhələləri keçmişdi:**
 - a) Qafqaza aidiyyəti olmayan və özünü Qafqaz dünyasına qarşı qoyan – Qafqazın qeyri-avtohton Kiçik Asiya vətəni olan ilk ari xalqı;

b) Balkandan miqrant olan və eyni zamanda Anadolunun avtoxtonu kimi çıxış edən xalq;

c) Anadolu və Cənubi Qafqazın avtoxtonu olan xalq;

d) Ermənistan ilk dövlətçilik ənənəsinin banisi, ilk hind-avropa xalqlarının beşiyi, ilk xristian ölkəsi, ilk yazı və əlifba sahibi və «Böyük Armeniya» ərazisindəki mədəni irsin «əsl» yiyəsi.

Bu mərhələlərin hər biri özünəməxsus saxtakarlıq, uydurma və fırıldığa əsaslanır.

Bu prezentasiyada «**əcdad**» və «**tarixi vətən**» axtarıqlarını və saxtalaşdırmalarını açıqlayacağıq.

I hissə.

«Əcdad» axtarıqları və saxtalaşdırmaları (İncil fırıldaqları)

1. «Erməni tarixinin atası» M.Xorenskinin erməni soykökü ilə bağlı İncil fırıldaqları və tərcüməçi N.Eminin Xorenskinin tərcümeyi-halı saxtakarlıqları.

1.1. M.Xorenski hansı (V, VI, ... , X) əsrin, yoxsa anonim müəllifidir və onun tarixçi keyfiyyətləri

- ✓ M.Xorenskinin yazdığı «Tarix»ə istinadlar yalnız erməni müəlliflərə məxsusdur, özü də Xay istorioqrafiyasında onun adı X əsrə qədər xatırlandırılmır;
- ✓ yazıların orijinalı yoxdur və hansı dildə (siro-arami, yunan, qədim erməni) yazıldığı bəlli deyil;

- ✓ mütəxəssislərin fikrinə əsasən, Xorenskinin əsəri V əsrdə yox, VII əsrdən tez yazılmayıb, güman ki, V əsrdə hazırlanıb və son orta əsrlərdə çoxlu redaktə edilib;
- ✓ bir sıra alimlərin fikrinə əsasən, M.Xorenski – anonim keşif «tarixçi»dir.

Tanınmış alimlərdən sitatlar:

- ❖ **R.Tompson** (Harvard prof., XX ə.): «*Bu kompilyativ işdir və onun ən qədim tam mətni XII-XIII əsrlərə aid olaraq, şəxsi kolleksiyada saxlanılır*».
- ❖ **A.Karrier** (tanınmış tarixçi, XIX ə.): «*Xorenskiyə inanmaq savadsızlıq və naşilikdir, çünki onun məlumatlarının əksəriyyəti uydurmalarıdır*».
- ❖ **Lya Kroz** (Berlin, Kral kitabxanasının müdiri, XIX ə.): «*Armeniya tarixi*»nin müəllifi IX ə. yaxud X ə. yaşamışdır».
- ❖ **Qud Şmid** (görməli alim, «Ensiklopediya Britannik», XIX ə.): «*Armeniya tarixi*»nin müəllifi VII ə. ortalarında yaşamış [M.Xorenski yox, K.İmanov] başqa şəxsdir».
- ❖ **E.Qibbon** (ən görməli tarixçi, XVIII ə.): «*Xorenskidən yalnız digər qədim tarixçilərdə olanları götürmək (istifadə etmək) olar, ... onun tarixçi kimi heç bir keyfiyyətləri yoxdur...*».

Erməni mütəxəssislərin etirafları:

- **Aykazyan** («Erməni tarixi», Paris, 1919): «*İlkin erməni sülaləsi tarixi şəxsiyyətlərdən yox,*

uydurulmuş nağıllardan götürülən şəxslərdən ibarətdir, M.Xorenski özü V yüzilliyin tarixçisi deyil, o, VII ə. yaşayan saxtakar-tarixçidir».

- **Qaraqaşyan** («Şərq məsələsinin tarixi», London, 1905): «*Ermənilərin keçmişi haqqında tarix və ya rəvayət kimi qəbul edilə biləcək heç bir məlumat yoxdur. Xristianlığı qəbul etdikdən sonra onlar Aykın Nuhla qohumluğunu uydurmuşlar...».*
- **M.Mkryan:** «*M.Xorenski adı və soyadı bir nəfər şəxsə deyil, ayrı-ayrılıqda iki nəfərə aiddir... Tam aydındır ki, daha sonrakı əsrlərdə onları [dini rəvayətləri - əfsanələri]... başqa bir müəllif qeydə almışdı...».*
- **Q.Xalatyants** (tanınmış erməni alim, «Seçilmiş əsərləri», XX ə.): «*Beləliklə, Xorenskiyə mötəbər tarixçi kimi etimad tamamilə qırılır və buna görə də zəruriyyət qarşısında min ildən artıq vaxt ərzində erməni tarixi ədəbiyyatında hökmranlıq edən ən etibarlı mənbələrdən birindən imtina etmək lazımdır...».*

Ancaq etmirlər! «Армянская средневековая литература» (Арм. АН, 1986) yazılıb ki, «Xorenskinin əsəri ilk erməni tənqidi tarixidir və bununla milli elmi-tarixi fikrin tacıdır və dünya istorioqrafiya ədəbiyyatının dahi abidələrindən biridir...».

1.2. M.Xorenski kimlərin və ya nəyin tarixini «yazıb»?

- ✓ «Orijinalın» adı qədim erməni dilindən tərcümədə «Haylar tarixi»dir;
- ✓ 1736-cı ildən (bunu N.Emin yazıb) kitabın latın diindəki ilk Londondakı nəşrindən tərcüməni rus

dilinə arxidyakon İosif Ovanesov edib və 1809-cu ildə Sankt-Peterburqda buraxıb. Adı dəyişdirilərək «Armenlər tarixi»;

- ✓ Ermənişünas-keşiş N.Eminin ikinci tərcüməsi 1858-ci ildə rus dilində nəşr edilir və artıq «Armeniya tarixi» adı ilə;
- ✓ Növbəti nəşr N.Eminin redaktəsi (qeydlər və əlavələrlə) 1865-ci ilin Mxitaristlər tərəfindən hazırlanmış Venetsiya nəşri əsasında aparılır və 1893-cü ildə N.Eminin ölümündən sonra dərc olunub (saxta «Ermənistan tarixi» əmələ gəlir).

Beləliklə, haylar haqqında tarix uydurulmuş ölkə tarixinə çevrilir və zamana uyğun olaraq (1828-ci ildən sonrakı dövr) mxitaristlərin «Qafqaz evi» inşa etmək kimi məkrli niyyətinin məhsuludur.

Haşiyə:

Maraqlısı odur ki, N.Emin «Armeniya tarixi»nə qoşulmuş 1762-ci ildəki Venetsiyanın M.Xorenskinin adı ilə verilmiş «Coğrafiya» ilə birgə çap etdirir («Armeniya tarixi» - V ə., «Coğrafiya» - VII ə.): bu da erməniçiliyin öz-özünü təkzib edən müəllif hüququnun bariz nümunəsidir.

1.3. Tərcüməçi N.Eminin saxtakarlıqları:

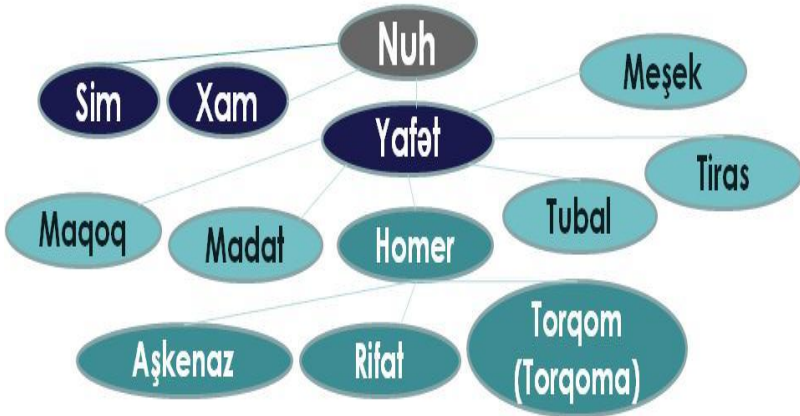
- ✓ Emin «qədim Şərqi bir nömrəli tarixçiləri sırasında dayanan» M.Xorenski adı «qədim və yeni dövr» həmvətənləri arasında geniş yayılsa da, onun tərcüməti-halı yazılmadığına görə anonim «gunahkarları» qınayır və **növbəti uydurma** – Xorenskinin «CV»-ni tartib edir;
- ✓ 1858-ci il nəşrindəki «Ön sözdə» N.Emin qeyd edir ki, M.Xorenski haqqında «Kiçik oçerki» Xorenskinin özü haqqında əsərlərindən götürür.

Suallar:

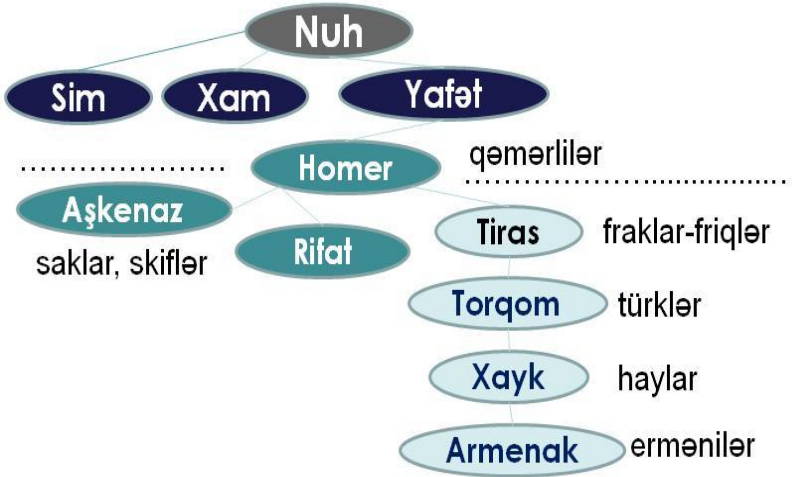
- a) Hansı olmayan əsərlərdən söhbət gedir?
- b) Artıq 1300-cü il tərcümeyi-halı olmayan «tarixçinin» 1858-ci ildə həyatı haqqında oçerki yazmağının səbəbi nədir?

1.4. İncilin erməni variantı və fırlıdaqların məkrli niyyəti:

Xalqlar cədvəli (İncil)

Xorenskinin «dəyişiklikləri»

•Dəyişiklik-fırıldaqların mahiyyəti:

- a) Hayk və Armenak fantomları yaranır;
- b) Torqom (Homerin oğlu) Homerin nəvəsinə çevrilir;
- c) Tiras (Yafətin oğlu) Homerin oğlu, Yafətin nəvəsinə çevrilir.

Səbəblər:

Fantomlar Hayk və Armenak vasitəsilə:

- a) İncilin nüfuzundan istifadə edərək İncildə göstərilməyən şəcərə qollarını doldurmaq;
- b) hayları armenlərə çevirmək (armenlər hayların törəmələridir);
- c) friqlərlə qohumluğu saxlamaqla, sakların və türklərin kökü ilə qohumluq etmək (Kiçik Ərsaklar və Ərməniyyə ilk Sak çarı Skaordi oğlu).

II hissə.

«Tarixi vətən» axtarışları və saxtalaşmaları

1. Herodotun ermən saxtalaşdırması («briqdan» – haya, haydan – erməniyə).

1.1. «Erməni xalqın əsli nədir, necə və nə vaxt, haradan və hansı yollarla o buraya gəlib? ... Bizim əlimizdə bunları sübuta yetirən aydın və dəqiq dəlillər yoxdur» (akademik M.Abeqyan).

1.2. «Makedoniyalıların sözüne görə friqlər Avropada onlarla yanaşı yaşayanda briq adını daşıyırdılar. Asiyaya köçəndən sonra yurdlarının dəyişməsilə birlikdə adlarını da Friqə (Friqlər) dəyişdirdilər. Arminiyalar isə Friqlərin kolonistləri kimi həmçinin yaraqlanmışdılar...» (Herodot 7.73).

- «Yunanlar ermənilərin qatı düşmənləridir. Bizi görəndə işkil, yeni it qışqırardılar, əgər bizdən biri qab-qacaqdan yeyib-içsə, onu, dəyərli də olsa, dərhal sındırırdılar» (Erməni keşişi Simeon Lexatsi).

Qeyd: «işkil» = «səllim itlər» = «sahibsiz, əcdadı və yurd-yuvası bəlli olmayan, hansı qapıda sümük atsalar əzişdirilənə qədər orada yerini rahatlayan» **itlər**.

1.3.

- «Xorde xas, inde kas» = «Harada çörək varsa, orada vətən var» (erməni folkloru);
- «... Erməni vətənpərvərliyi yalnız yaşadıkları yerlə bağlıdır» (Gevork Aslan);

- «[ermənilər] çox məharətlə öz yaxınlarını sataraq, güclülərə qulluq etmişlər» (K.Patkanov).

Ancaq: m.o. VII ə. Qəmərlər Frigiyaya son qoydular və bununla «friqi-erməni» qohumluğu əhəmiyyətini itirdi.

- Akad. Marr: «... Erməni xristianlığın ortodoks dövrünə qədər ermənilərin milli adı olmamışdır».

1.4. İlk, sovet dövründən öncəki erməni araşdırmaları aşağıdakı uydurmalara əsaslanırdı:

- ermənilər ilk arilərdir, hind-avropalıların vətəni Ermənistandır (Kiçik Asiya) – (Ter-Qreqor, 1897-ci il, Qabrielyan, 1918-ci il, Aslan, 1920);
- ilk şəhər mədəniyyətini və ilk dövlətçilik ənənəsini ermənilər Van gölü ətrafında yaradıblar;
- ermənilərin gəlmə friqlərə aidiyyəti yoxdur, bununla belə Nairi-Urartu və Xetlərin mədəniyyəti erməni irsinə əsaslanır (Sandalciyan, 1917).

Bunların əsasında duran siyasi motiv – Türkiyə torpaqlarına olan iddialardır.

2. Haylar və Hayastan ermənilərin milli və ölkə adının əmələ gəlməsi fırılacağı.

2.1. Qr. Kapantsyan ermənilərin «hay» milli adlarını m.o. V ə. yarandığını göstərməyə çalışır və M.Xorenskinin İncildəki «Hayk» uydurmasını əsas götürərək, lakin mifik Haykstandan imtina edərək, Kiçik Asiyadakı «Hayasa» dövlətini haylaşdırır;

2.2. İlk sovet illərində erməni araşdırmaları yenidən «miqrasiya konsepsiyası bərpa olunur, Kür-Araz ovalığı Ermənistanın özəyi kimi təqdim edilir, Qarabağın tarixi erməni koloniyası kimi və albanların erməniləşdirilməsi göstərilirdi»;

2.3. Saxta «erməniləşdirilmiş Hayasanı Friqlərlə gələn erməniləri bir məxrəcə gətirmək və bununla «gəlmə» və «avtoxton» xalqı «yaratmaq» üçün aşağıdakılar edilmişdi:

- Hayasa ölkəsinin əhalisi bugünkü ermənilərə heç bir aidiyyəti olmayan yerli xalq idi: odur ki, onları kağızda «erməniləşdirib» çağdaş ermənilərin «avtoxton kökünün» qurulması üçün istifadə etdirilir;
- Digər tərəfdən friqlər ilə gələn hind-avropalı miqrant briqlər hayasılarla qarışb miqrant-avtoxton haylar uydurması yaradılır.
- Nəhayət, Hayasa Urartu dövlətinin qərb hüdudlarının qonşusu kimi verilərək, gələcək Arminiyyə ərazisinə daxil edilir və bununla xayların armenlərə çevrilməsi məqsədilə ilk əsas olur (Qr. Kapantsyan, 1947, «Hayasa – ermənilərin beşiyi», davamçılar: Manandyan, S.Ayvazyan, B.Xaçatryan, Q.Caukryan və s.).
- Uydurmaların maraqlı «zirvəsi» - Kapantsiyanın Urartunun yerli əhalisini tarixə heç bir şücaəti bəlli olmayan Hayasa tayfası tərəfindən assimilyasiya edərək «erməniləşdirilməsi» **fərziyyəsidir**. Bununla Urartunun sonunda erməni dövlətinə çevrilməsi müəyyən edilir;
- Digər «nəzərəçarpan» uydurma işə Manandyanın I Artaşes və II Tiqrən hakimiyyətləri dövrünə aid xülya «Böyük Armeniya» iddiasının irəli sürülməsidir. Bununla bu ərazilərdə yaşayanlar öz mədəni irsindən məhrum olunur, erməniçiliyyə işə ərazi iddiaları irəli sürmək üçün «legitimliyi» yaradılır;

2.4. İ.M.Dyakonov Kapantsyanın «Hayasa-Azzi» adlandırdığı tayfanı Hayasa-Atsi adı ilə ərazisini Urartudan bir qədər şimalda yerləşdirməsi (Dyakonov, 1958, «Предистория армянского народа»);

2.5. Burada maraqlı təkzibetmələr var:

- Xaçatryan yazır ki, hayaslar (nairilər) hay qəbilələridir və burada hay dilində danışdılar. İ.Dyakonov və Caukyan etiraz edərək, Hayasada hind-avropa, o cümlədən erməni toponomikasının olmamasını qeyd edirlər. Hətta İ.Dyakonov yazır ki, Xaçatryan «qəsdən mənim dediklərimi saxtalaşdırır». Bununla belə Q.Caukyan yazır ki, «ola bilər burada erməni elementi var idi».
- Odur ki, növbəti erməni saxtakarlıq sovet dövrü Hairi, Urartu, hətta Xet dövlətlərinin əhalisini protoarmenlər simasında (briqlər – haylar + hayasalılar – armenlər) assimilyasiya edib genetik və mədəni varisi etmək və Cənubi Qafqaza yaxınlaşmaq niyyətini güdüdü.
- Siyasi motiv: Qafqaz torpaqlarına yiyələnmə.

3. Hayların armenilərə çevrilməsi fırlıdağı.

3.1. Özlərini içində hay adlandıran bugünkü ermənilərə, gürcülər «somexi», kürdlər «filə», biz də başqaları kimi «erməni» deyirik:

- «ermen» etnonimi ilkin olaraq haylara yox, subar turanlıların ermen adlı boylara aid edilmişdir (F.Ağasioğlu);
- «Haylar» özlərini heç zaman «armenlər» adlandırmamışlar» (İ.Dyakonov);
- «Haykın törəmələri «Armen», «Somex» adları tanımaq istəmirlər ... Bu xalqın ədəbiyyatı yalnız

Haykanlar adından yazılıb və heç cür izah etmək olmur ki, bugünkü armenistlər-alimlər Haykanlar (Haylar) və Hayastan adlarını «Armen» və «Armeniya» kimi tərcümə edirlər...» (Şopen);

- Erməni etirafı: «... Amma Haykanlar Ermənilər deyil və tamam ayrı mənşəli xalqdır...» (N.Emin).

3.2. «A(E)rmeniya» və «A(E)rmenlər» terminlərinin mənşəyi.

«Armini» - coğrafi toponim olduğuna sübutlar:

- ❖ **Bisitun yazısı:** Armini / Armina / Armeni = hündürlükdə yerləşən ölkə e.ə. 520-ci il = Urartu sinonimi.
- ❖ **Urartu yazısı:** «Arme» Kiçik Asiyanın şərqində yerləşən, Fərat və Dəclə çaylarının yuxarı hissəsindəki diyar (e.ə. VII ə.).
- ❖ **Qədim yaqudi, Assiriya və Babilon mixi yazıları, qədim fars və yunan yazıları:**

r – r – t = Uru – Urtu = Uru – Arti = Armini = «hündürlük, yuxarı torpaqlar».

- ❖ **Strabon («Coğrafiya»):** Armi / Arim dağlı Kilikiyadakı region (bax müasir Türkiyədəki Karaman vilayətindəki Ermenak şəhəri).
- ❖ **Sadi Koçaş:** Armini ərazisi müxtəlif dillərdə fərqli adlandırıldı – assuriyalı – Urartu, ivritdə - Ararat, arami – Xarminyan / Arminyan, Xarmeni ... və bunları birləşdirən Çağdaş ermənilərə aidiyyətin olmamasıdır.

«Armini» - etnonim kimə məxsus olmasının sübutları:

- ❖ **Prof. C.Kempbell:** Armi / Erme turanlı Xattlardan olan xalqın adıdır.
- ❖ **Prof. F.Ağasioğlu:** Eblait mətnlərinə əsasən, Arma ölkəsi Mitanni'də yerləşirdi, Arman / Ermen turan tayfalarının birinin adı idi (Şərqi Anatoliya); ar-man = türk-man, kü-man, kara-man : Turan mənşəli Subarlılara bağlı idi.
- ❖ **Prof. R.Berton:** Arum / Xarum / Aruma Fələstində yaşayan Xatlar ilə bağlıdır.
- ❖ **Prof. Sent-Marten, E.Uras:** «Armeniya» termini «Aram» sözü ilə bağlıdır, mənası «yüksəklik» və Haylara heç bir aidiyyəti yoxdur.

Nəticə: Arme, Armini – Haylara aidiyyəti olmayan turan mənşəli etnotoponimdir.

4. Tarixi fırlıqların «tacı» - «Böyük Armeniya» mifi və ermənilərin «unikal, bənzərsiz» xalq olması uydurmaları.

4.1. «Böyük Armeniya» mifinin kökləri saxta VII ə. aid edilən «Erməni coğrafiya»sındadır: 4 rəvayət «erməni» dövləti – «Böyük» və «Kiçik» Armeniya (saxta I-IV «Armeniyalar»).

- Bu uydurma «Coğrafiya»nın müəllifliyi (V ə. müəllifi) gah M.Xorenskinin, gah Patkanova əsasən, VII ə. keşişi Ananiy Şirakitsinin adına bağlanır.
- Sonrakı illərdə saxtakarlıq yolu bu «Coğrafiya»ya xəritələr qoşulub.

4.2. «Coğrafiya»nı bir neçə mətnlərdən mxitaristlər «hazırlayan» və çap etdirən Patkanyanın etirafı: «Coğrafiya hər hansı bir konkret dövrdə deyil,

müxtəlif dövrlərdə hissə-hissə iki əsr müddətində yazılmışdı». Üstəlik, qeyd edir ki, xəritələr hazırlanarkən Ptolemeydən istifadə edib.

4.3. Saxtakarların və uydurmaların məqsədi:

a) VI ə. imperator Jistinianın inzibati reforma ilə bağlı «legitimlik qazanmaq»;

b) uydurma «Armeniyalar» adı altında digər xalqların ərazilərini mənimsəmək;

c) həmin zamanın «Armeniya» terminini çağdaş ermənilərə aid etmək;

d) «Böyük Armeniya» kəlməsinə «mövcudluq» qazanmaq.

4.4. Erməni saxtakarlığını vaxtilə qəti təkzib edən alimlər: fransız alimi Sen-Marten, alman alimləri E.Mayer, Qud Şmidt və b. Buna baxmayaraq, mxitaristlər bu saxtakarlığı bir sıra xarici dillərdə çap etmişlər.

- ✓ 1874-cü ildə Berlin akademiyasının üzvü, görkəmli alim Kipertin sensasiyalı məruzəsi: alimin sübutlar əsasında nəticəsi: **istər «Armeniyalar» bölgüsünün, istər «Erməni coğrafiyası»nın bugünkü ermənilərə heç bir aidiyyəti yoxdur.**

4.5. Bütün bunlara baxmayaraq, S.T.Yeremyan «elmi» axtarışlarında «Böyük Armeniya» anlayışını «əsaslandırmağa» çalışıb və ermənilərin etnogenezis uydurma konsepsiyasını yaradıb, o cümlədən: Hayasdan başlayan avtohton konsepsiyası, onun xəritələri, «hayas» qəbiləsinin hind-avropa dili və Urartu dilinin erməniləşdirilməsi.

İrandilli skiflərin erməni xalqının etnogenezindəki müstəsna rolu, skiflər başda olmaqla, erməni Armi-Şuprua dövləti (e.ə. VII ə.), erməni-midiyalı sülaləsi başda olan Ervanduni dövləti («Armina») (Ervantidlər Matiena vilayətindən çıxanlar (necə ki, midiya və fars sülalələri)) və bu dövlətin Urartudan çıxması, fars və midiyalılar ilə birlikdə Urartu dövlətinin süquta gətirilməsi və əvəzinə «Armina» dövlətinin yaranması (Yeremyan, 1951).

4.6. S.T.Yeremyanın uydurmalarının son «konsepsiyası» (1958-1970-ci illər) (əsərlər yalnız erməni dilində nəşrdən çıxmışdır): ilk Ermənistan – Hayasa-Azzi (e.ə. XV-XIII ə.) – Kiçik Ermənistan (Əzrumdan qərbdə) və onun muşk – «protoarmen» əhalisi, onların cənub-şərqdə yerləşməsi (Diyala çayının başlanğıcı) və Muşklar çarlığının (Arme / Armina) yaranması (e.ə. 1165-ci il), armenlərin xatt-urartularla qarışması və Arme dövlətinin Urartu dövlətinə daxil edilməsi (e.ə. 773-714-cü illər) və nəticədə e.ə. VII-VI ə. midiyalılarla birgə Urartu dövlətinin dağıdılması (1981-ci ildə Yeremyan artıq yazırdı ki, protoarmen dili e.ə. V-VI minilliklərdə formalaşaraq və «ermənilər simasında nümunə olan hind-avropalı antropoloji tip də o zaman yaranıb»).

Bu tarixi uydurmalar hətta dərsliklərə düşüb (Parsamyān və s., 1962).

4.7. Siyasi motiv: uydurulmuş dövlət əsasında ermənilərin mövcud olmayan «davamlı dövlətçiliyini» göstərmək, tarixi absurd və uydurmaların media vasitəsilə erməni xalqının beyninə yeridilərək, «Böyük Ermənistan» və «böyük erməni mədəniyyəti» miflərinin davranış

qaydalarına çevrilməsi və etnik baxımdan qonşulara qarşı ermən iddialarının «qanuniliyini» və qonşu etnosların qeyri-maddi və maddi mədəni irsinin mənimsənilməsi və erməniləşdirilməsinin «legitimliyinin» əsaslarının yaradılması.

4.8. Müasir erməni mifologemlərinin əsas stereotipləri:

- Ermənistan və ermənilər Nuh-Hayk-Arame soyundan gələn ilkin hind-avropa sivilizasiya beşiyi;
- Ermənistan Kiçik Asiyada və Cənubi Qafqazda olan dövlətçilik ənənəsinin ilk «sahibi»;
- Ermənilər xristianlığı qəbul edən ilk millət;
- Ermənilər əlifbanı və yazını istifadə edən ilk millət;
- «Böyük Ermənistan» xülyasından irəli gələn ermənilərin (indiki) yaşadığı ərazilərdə və qonşu olan ərazilərdəki mədəni irs yalnız ermənilərə məxsusdur.

Yekun: «Briq-hay-erməni» və «Böyük Armeniya» fırlıdaqlarının yalnız 2 acı nəticəsini xatırladıram:

- ✓ Urartu çarı Arğişti tərəfindən əsirlər vasitəsilə tikilən İriuni qalasının Erbuni / Erevana «çevrilmiş» saxtalaşdırılması (saxta Yerevan - 2750);
- ✓ Qarabağ torpağında uydurulmuş Tiqranoqertin «tapılması» saxtakarlığı.

Beləliklə, çağdaş ermənilərinin «əcdad» və «tarixi yurd» qəbul edilmiş Konsepsiyaları uydurma və saxtadır, qədim xalqların və bugünkü coğrafi qonşularının keçmişinin qarət edilməsi ilə yaranıb.

Lakin: Qərb alimləri riyakarlıq nümayiş edərək, susurlar.

Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyində
hazırlanmışdır

